

[Asger Jensen.]

store kredse vil være ministeren taknemlig for. Det er nemlig ligetil, at de mindre kommuner ikke ønsker en obligatorisk uddannelse; de vil altid have en kvinde med de fornødne kvalifikationer til rådighed, og i kraft af deres kendskab til befolkningen har de tillid til, at de altid vil kunne finde den rette kvinde.

Det kom også frem i det ærede medlem fru Viola Nørlovs indlæg, at der i forbindelse med den langvarige uddannelse var et problem, nemlig dette, at det er svært for en sådan kvinde at være borte til kursus i 3 måneder. Det er forståeligt, at man i København kan klare dette problem gennem oprettelse af aftenkursus, men det er lige så forståeligt, at det kun er et fåtal af landets kommuner, som er i stand til at arrangere aftenkursus for de pågældende kvinder. Også dette, synes jeg, understreger, at ministeren har haft en meget heldig hånd, når han har lagt afgørelsen ud til kommunalbestyrelserne, som kender forholdene. For de større kommuner, som ønsker kursus, vil der stadig være adgang til at få støtte fra staten dertil, og hvor det er nødvendigt, kan kursus altså gennemføres.

Også ansættelses- og betalingsvilkårene bestemmes af kommunerne, dog således, at man vel får 50 pct. refusion som hidtil, men nu kun af et vist beløb, ikke ud over visse fastsatte lønningegrænser. Det overlades dog til kommunerne selv at bestemme, hvilken løn der skal udbetales.

Jeg forstår, at det er tanken at foreslå et udvalg nedsat. Vi fra vor side vil gerne medvirke til en hurtig og velvillig behandling, og jeg skal på mit partis vegne anbefale, at lovforslaget vedtages.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: Det er med glæde, jeg har bemærket, at husmoderafløsningen efter ministerens mening i det store og hele har virket tilfredsstillende i de år, der er gået, og jeg nærer ikke tvivl om, at alle de steder, hvor denne ordning har været praktiseret, har hjemmene været glade for den håndsækning, de fik i en tid, hvor sygdom bankede på døren, eller der var andre vanskeligheder i hjemmet.

Også jeg beklager imidlertid, at denne ordning ikke er trængt mere igennem, end den er. Den er jo nu gennemført i 417 kommuner, og det er så godt som udelukkende købstadkommuner. Det blev anført af en af de ærede ordførere, at når ordningen ikke er gennemført på landet, skyldes det kravet om uddannelse. Nu skal jeg ikke betvivle, at dette kan have spillet med ind, men jeg

kan alligevel ikke lade være med at undre mig over, at landbokvinderne er så skikkelige, at de ikke har krævet, at denne ordning skulle indføres i større udstrækning. Jeg er forbavset over det, fordi jeg på forhånd ved fra alle de opfordringer, jeg har fået fra landbokvinder om at tale om husmoderafløsningen, hvor interesserede de var i ordningen. For mig må det derfor se ud, som om landbokvindernes ønsker ikke i tilstrækkelig grad finder genklang i kommunerne — og det forekommer mig uheldigt.

Det er oplyst, at udgifterne har været godt 8 mill. kr. om året. Jeg vil gerne understrege, at disse 8 mill. kr. ikke kan betragtes som en merudgift for det offentlige. Dengang husmoderafløsningsloven blev gennemført, blev det fremhævet, at den ville betyde besparelser — besparelser i hospitalsudgifterne, i udgifter til børnehjem og andre institutioner —, og jeg har også ofte i dagspressen set beretninger fra kommunerne, hvori de fremhæver, at husmoderafløsningen har sparet dem for udgifter på disse poster.

Det er klart, at husmoderafløsningen, een gang indført, er en foranstaltning, som vil blive stående; den *kan* ikke forsvinde. Det forslag, vi står overfor i dag, betyder da også kun ændringer, men der er eet punkt; hvor jeg finder, det drejer sig om en vidtgående ændring; nemlig den ændring, der går ud på, at man skal opgive den tidligere lovs principielle krav om uddannelse af husmoderafløserne. Vel kan jeg se, at der i flere tilfælde kan være gode grunde til at frafalde kravet om uddannelse, f. eks. når vedkommende har en anden uddannelse, hvis hun f. eks. er sygeplejerske eller husholdningslærerinde, idet man må mene, at en sådan uddannelse vil være fyldestgørende. Det vil ligeledes gælde i en landkommune, hvor der kun i ny og næ er brug for en husmoderafløser, og hvor de forholdsvis mange husmoderafløser kommer ud for i hjemmene, jo er ganske anderledes ensartede end i de større byer, ligesom man jo der har et langt nøjere kendskab til de enkelte personer, altså også til den, man vil sende ud som husmoderafløser, til hendes personlige egenskaber og til hendes kvalifikationer. Men jeg kan ikke give tilslutning til en ordning som den foreslåede, hvorefter den uddannede husmoderafløser sandsynligvis vil blive undtagelsen.

Hvordan er nu dette krav om uddannelse opstået? Vi må først og fremmest se på dette: Hvordan er ideen til husmoderafløsningen kommet frem her i landet?

Starten var den, at husmoderafløsningen begyndte som en beskæftigelsesforanstaltning i krigens første år. Det var dengang